

GENÇLİĞİMİN ERZURUM OTELİ

İlk gençlik yıllarımdan, öğrenciliğimden bu yana Ulus'ta dolaşmayı severim. Şimdilerde arabamı Rüzgarlı Sokağa park ediyorum. İlk Meclis, Heykelin Önü, Hacı Bayram, Anafartalar Çarşısı, Teğmen Kalmaz Sokak, Ulus Hali, Suluhan ve Konya Sokak. Hala ilk günkü heyecanla dolaşırım.

Ulus Hali'nde sakatat ve şekercilerin vitrini, balıkçıların ışıltılı tezgahları, kelle-paça satılan dükkanlar ve hala poşet yerine kesekağıdı kullanan manavlar. Ulus Hali'nin tam karşısında akvaryumcular, muhabbet kuşları, renk renk papağanlar, binbir çeşitleri ile rengarenk baharatçılar. Bu pasajdan dışarı çıktığında gri, dökülen, paslı ve eski bir Ulus manzarasının arasında, tek renkli yapı; kanarya sarısı rengi ile tarihi Erzurum Oteli.

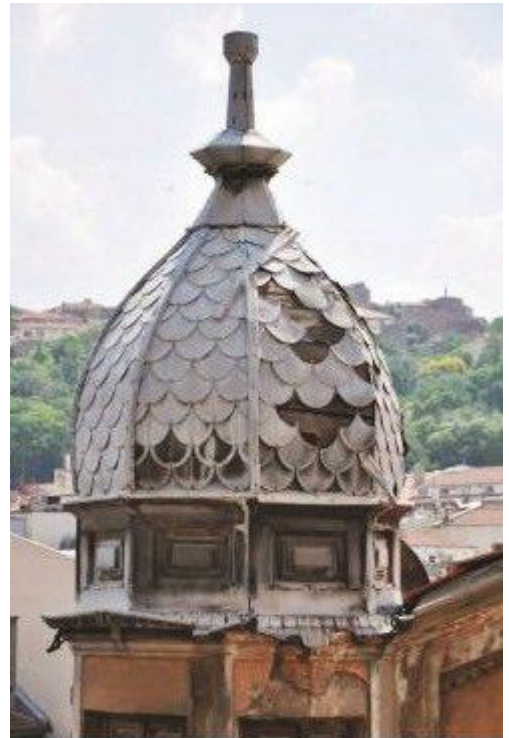

Türkiye’de, özellikle Cumhuriyet’in ilk on yılında, Alman, Sovyet, Fransız, İtalyan, İngiliz ve Hollandalı uzmanların dışında çok sayıda Macar uzmanın da istihdamı sağlanmıştır. I. Dünya Savaşı’ndan sonra ülkenin teknoloji ve bilim alanlarındaki eksikliklerinin kapatılması, Avrupa ülkelerinin çağdaş seviyesine erişilebilmesi için yurt dışından çeşitli uzmanlar getirilmiştir. Bu dönemde özellikle kayıt altına alınmayan Macar usta ve işçilerin Türkiye’deki istihdamının oldukça fazla olduğu tahmin ediliyor.

Ankara’da inşa edilen ilk batı tarzı modern otel Ulus’tadır. Birinci Dünya Savaşı yıllarında, 1916-1917 yılları arasında Macar mimar ve inşaat mühendisleri tarafından inşa edilmiştir.

Neoklasik tarzda inşa edilen bu otelin Ankara’da ilk olarak (o yıllarda inşasına henüz başlanan Avrupa Otel ile birlikte) batı tarzı otellerin işlevlerini tanıtan mükemmel bir örnektir. Ankara 1923’de başkent olduktan sonra Erzurum Otel de mimari olarak örnek bir bina statüsü kazanmış. Erzurum Otel, Macar inşaat

sektörünün parlak bir örneği olarak Türkiye’de ün kazanmış ve 1920’li 1930’lu yıllarda başka Macar uzmanlara da çalışma imkanı sağlamıştır.

Erzurum Oteli, Ulus semtinde, kent hal binasının hemen yanındaki Avrupa Oteli ile bitişik nizamda inşa edilmiştir Otelin inşa tarihine ilişkin günümüze ulaşmış herhangi bir belge olmamakla birlikte, 1916-1917 yıllarında Avrupa Oteli’yle aynı dönemde Macar mimarlar tarafından yapılmış olduğu tahmin edilmektedir.

Otelin ilk kurulduğu yıllarda hangi işlevle kullanıldığı tam olarak bilinmese de, o yıllar göz önüne alındığında, otelin konut olarak kullanıldığı düşünülmekte. Yapı, 1923 yılında Ankara’nın başkent olması ile birlikte buraya gelenlerin konaklama sorununu çözmek amacıyla 1930’lu yıllarda otele dönüştürülmüş ve bu şekilde kullanılmaya başlanmış. Belediye belgeli birinci sınıf bir otel olarak kullanılan yapının eski adı Abdullah Oteli’dir. 1963 yılında işletmenin, Yenışehir Palas’ın da sahibi olan Kavaz Aydın’a geçmesi ile binanın adı Erzurum Oteli olarak

değiştirilmiş. 1980 yılında eski eser olarak tescil edilmiş ve restorasyon çalışmaları başlatılmıştır. Belediye tarafından hazırlanan rölöve, restitüsyon ve restorasyon projeleri Kültür Bakanlığı’nca onaylanmış.

Ben delikanlıyken, kent merkezi Ulus’du. İlerleyen yaşlarımda merkez Kızılay’a kaydı. Şimdilerde 5,5 milyon nüfusu ile Ankara metropolleşti ve Keçiören, Çayyolu ve Yıldız gibi birden çok kent merkezi bulunmakta.

Ankara benim için hala güzel, hala önemli ve hala dolaşılıp, seyredilesi bir kent. Bu kentte Ulus ve civarı ve buralardaki tarihi binalar hala kıymetli.

Erzurum Oteli, Ankara'nın en güzel binalarından biridir. Ulus, Anafartalar Caddesi, Sobaçılar Sokağı, Hamamönü, Kale ve Çıkırıkçılar Yokuşu bölgesindeki tüm binaların mücevher gibi korunması gerekir.

Belediyeler mi yapar, Kültür Bakanlığı mı yapar, ben onu bilmem. Ama bu bölgenin birinci derece Sit alanı ilan edilerek binaların orijinal haline sadık kalınarak restore edilmesi gerektiğini düşünüyorum. Elimde bir yetki olsa, eskidiği için yıkılan binaların sadece birebir aynısının yapılmasına izin verir, tarihi eski dükkanları olduğu gibi korurdum.

Ali Uzun Şekercisi, Eyüp Sabri Tuncer gibi Ankara'nın kent kültürünün sembolleri olmuş, 50-100 yıllık dükkanlar korunmalı kapanmasına izin vermezdim.

Bana soracak olursanız, Akman Pastahanesi'nin kapatılması büyük bir hataydı. Yurt dışında 200 yıllık pastaneler, cafeler korunuyor, kapısında turistler girmek için kuyrukta sıra bekliyorlar.

Bu kentin tarihi yaklaşık 100 yıllık. Hala bu tarihe ait eserler, binalar ve dükkanlar ayakta. Ulus ve civarı korunmalı, Erzurum Oteli gibi binalar orijinal şekli ile muhafaza edilmeli, benim çocukluğumun ve gençliğimin manzaraları yaşatılmalıdır.

Nadir AVŞAROĞLU
Aralık - 2023

